1852. N°. 144.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

WOENSDAG, 1 DECEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 30 November.

Ll. Vrijdag avond heeft de Hoogleeraar van der Boon Mesch zijne openbare lessen over den Landbouw geopend, met eene beschouwing van het landhuishoudkundig bedrijf in het zoo merkwaardige Gooiland, zoo als dit door hem dit jaar was waargenomen. Na den grond en zijne zamenstelling te hebben opgehelderd, gaf hij eene beschrijving van den toestand van den Landbouw in het Gooi, de ontginningen en verbeteringen aldaar aangebragt, en wat eenige landbezitters in vroegeren en lateren tijd aldaar reeds hebben tot stand gebragt. In het tweede gedeelte zijner rede gaf de spreker eene beschrijving, van hetgeen de Heer J. P. van Rossum sedert het jaar 1816 op zijne in het Gooi liggende gronden heeft beproefd, hoe hij die ontgonnen en verbeterd heeft en welke belangrijke proeven door dien Heer in dit jaar genomen zijn. Was de indruk van het gesprokene reeds groot, nog grooter werd zij, toen de spreker het gezegde met zigtbare bewijzen staafde. Er waren toch meer dan 200 soorten van aardappelen, 42 nieuwe en uitstekende variëteiten van maïs, planten van de *sorghum vulgare*, de blaauwe reuzenkool van 14 voeten lengte, hennipplanten van 16 voeten lengte, verschillende raapsoorten enz. enz. ten toon gesteld, allen dit jaar door den Heer van Rossum verbouwd, en tot eene ongewone ontwikkeling gebragt. De verbazing der deskundigen werd nog grooter, toen meer dan 400 uitstekende teekeningen, voorstellende planten, vruchten, zaden, wortelgewassen enz. zoo als die bij den Heer van Rossum gewonnen zijn en die hij getrouwelijk laat afbeelden, om als tijpen en punten van vergelijking voor later te winnen producten te dienen, werden ten toon gesteld. — De spreker wees ten slotte op dien eenigen en merkwaardigen schat van voorwerpen, als een middel om anderen tot werkzaamheid en kennis aan te sporen, en elk in zijnen kring op te wekken, tot verbetering en uitbreiding van den Vaderlandschen Landbouw. (*Ingez.*)

— Ll. Zaturdag avond gaf de Leydsche Onderwijzers-Zangvereeniging alhier eene hoogst aangename proeve harer kunst. In de groote Stads-Gehoorzaal trad een welbezet koor op, hetwelk onder de voortreffelijke leiding van den verdienstelijken Hoofdonderwijzer Lancel, een aantal, daartoe bijzonder geschikte, zoo Nederlandsche als Hoogduitsche liederen, met veel uitdrukking en juistheid deed hooren.

De uitvoering werd, behalve door verschillende daartoe uitgenoodigde Commissien, zoo uit den Gemeenteraad, als uit de Schoolcommissie, de Maatschappijen van Toonkunst en tot Nut van 't Algemeen, door een zeer talrijk publiek bijgewoond en onder veel toejuiching aangehoord.

De zangvereeniging vinde in den bijval van het kunstminnend publiek, maar vooral in het nut dat zij sticht, tot meerdere beoefening en ontwikkeling der edele zangkunst bij het opkomend geslacht, eene aangename vergoeding voor hare opofferingen, en voldoende aanmoediging om op het zoo loffelijk ingeslagen spoor met ijver en beleid voort te gaan en alzoo het hare toe te brengen, tot meer algemeene en grondige beoefening van dat gedeelte der toonkunst, 't welk boven andere geschikt is om eene voorname plaats te beslaan onder de middelen tot opleiding en beschaving des volks.

— Den 25sten vierden te Rijnsaterwoude de hoogbejaarde echtelieden J. van Iperen en D. Wittebol, en te Baambrugge de twee oudste echtelieden aldaar, hunne 60jarige echtvereeniging. Tot den mingegoeden stand behoorende, werden zij op dien dag feestelijk door de ingezetenen onthaald. De eerstgenoemden hebben 59 kinderen, kleinkinderen en achter-kleinkinderen.

— Te Utrecht is Zondag, de gedenkdag van Nederlands verlossing in 1813 herdacht, door het wapperen der nationale vlag van den Domstoren en van eenige bijzondere huizen, het bespelen van het klokkenspel, en in de kerken door gebeden voor Nederlands geluk en onafhankelijkheid.

— De beroemde Fransche schrijver de Chateaubriand, plaatst in zijne *Memoires d'outre tombe*, die pas na zijnen dood mogten worden uitgegeven, te midden van hoofdstukken die over andere onderwerpen handelen, een hoofdstuk dat thans merkwaardig genoeg schijnt om het hier mede te deelen:

Het opschrift is: BRIEF AAN DEN PRINS LODEWIJK-NAPOLEON.

Genève, October 1832.

Prins Lodewijk-Napoleon mij eene brochure gegeven hebbende getiteld: *Staatkundige droomerijen*, (*rêveries politiques*) heb ik hem dezen brief geschreven:

PRINS!

Ik heb de kleine brochure die ge mij wel hebt willen toevertrouwen, met aandacht gelezen. Ik heb, zooals gij verlangdet, eenige bedenkingen in schrift gesteld die natuurlijk uit de uwen zijn geboren en die ik reeds aan uw oordeel had onderworpen. Gij weet, Prins, dat mijn jonge Koning in Schotland is (1), dat zoo lang hij zal leven, er voor mij geen ander Koning van Frankrijk kan zijn dan hij; maar zoo God, in zijne ondoorgrondelijke raadsbesluiten het geslacht van den Heiligen Lodewijk (overl. 1270) zou hebben verworpen, zoo de zeden van ons Vaderland, voor hetzelve den republikeinschen toestand niet mogelijk maakten, dan is er geen naam die beter aan de glorie van Frankrijk past dan de uwe. Ik ben enz. enz.

CHATEAUBRIAND.

(1) Prins Hendrik van Bourbon, Graaf van Bordeaux, thans als Graaf van Chambord bekend, kleinzoon van Karel X, die, bij de Julij-revolutie van 1830 van den troon gejaagd, als balling op het kasteel Holyrood te Edimburg leefde.

'sGRAVENHAGE, 29 November.

Z. M. heeft benoemd tot Ingenieur van den Waterstaat 2de klasse, den Adspirant-Ingenieur N. F. Michaëlis, en in deze laatste betrekking aangesteld, Jhr. A. O. van den Santheuvel, kweekeling van de Koninkl. Akademie te Delft.

— Z. M. heeft met 1° Januarij aan den Minister van Staat W. A. Baron Schimmelpenninck van der Oye, eervol ontslag verleend als zijnen Commissaris in Gelderland, onder dankbetuiging voor de door hem in die betrekking bewezen diensten; en in zijne plaats benoemd den Staatsraad in buitengewone dienst L. G. A. Graaf van Limburg Stirum, Z. M. Commissaris in Groningen.

Nog heeft Z. M. benoemd tot Burgemeester te Udenhout A. Kuypers, Secretaris dier gemeente.

— De Minister van Financiën en van Herv. Eeredienst zal Donderdag en Woensdag geen gehoor verleenen. Ook de Minister van Koloniën zal Woensdag geen gehoor verleenen.

— Dingsdag aanst. zal door den Deken der Orde van Advocaten, den Heer Faber van Riemsdijk, een groot diner gegeven worden, waartoe al de leden van het Provinciaal Geregtshof in Zuidholland, als ook de leden van het Parket, zijn uitgenoodigd.

— De op heden bepaalde vergadering der Provinciale Staten van Zuidholland, waarin zou zijn aangevangen de behandeling van het ontwerp-reglement voor het Hoogheemraadschap van Delfland, is, wegens het ongenoegzaam getal leden, niet kunnen worden gehouden en uitgesteld tot morgen (Dingsdag), des voormiddags ten elf ure.

— Aanstaanden Vrijdag zullen de leden der Commissie van toezigt voor de Maatschappij van Weldadigheid zich in het hôtel de l'Europe, aan eenen vriendschappelijken maaltijd vereenigen.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Avondzitting van Zaturdag 27 November.

In deze zitting zijn de beraadslagingen voortgezet en geeindigd over Hoofdstuk VI der staatsbegrooting voor 1853 (*Hervormde Eeredienst*), waarna het, in stemming gebragt, met 46 tegen 9 stemmen is aangenomen.

Tegen hebben gestemd de Heeren: Hengst, van Eck, Storm, Metman, Westerhoff, Reinders, van Hoëvell, van Hall en de Moraaz.

Zitting van Maandag 29 November.

In deze zitting is na korte woordenwisseling het VII Hoofdstuk (*Roomsch-Katholieke Eeredienst*) met 45 tegen 8 stemmen aangenomen.

Tegen hebben gestemd de Heeren: Reinders, Hengst, van Eck, Metman, Storm, van Hall; de Moraaz, van Hoëvell.

De algemeene beraadslaging over hoofdstuk VIII (*Marine*) is aangevangen en geeindigd, waarna de onder-artikelen 1 tot en met 6 van artikel 1 goedgekeurd zijn. De voortzetting der behandeling is bepaald op Dingsdag ten elf ure.

Zitting van Dingsdag 30 November.

In deze zitting zijn de beraadslagingen over Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting (*Marine*) voortgezet, en is dit hoofdstuk ten slotte aangenomen met 54 tegen 5 stemmen. Tegen de Heeren Reinders, v. d. Heyden, Westerhoff, v. Goltstein en Rochussen.

Daarna zijn de algemeene beraadslagingen geopend over Hoofdstuk IX A. (*Nationale Schuld*).

De Heer van der Veen dringt aan op geleidelijke vermindering der Staats-

schuld. De Minister is van 't zelfde gevoelen. De algemeene beraadslagingen zijn daarop gesloten, en die over de artt. geopend. Omtrent art. 11 (Amortisatie van schuld *f* 300,000) is door den Heer Rochussen een amendement voorgesteld, strekkende om dit art. met *f* 755,100 te verhoogen.

De zitting duurt voort.

ROTTERDAM, 29 November.

Het Bataafsch Genootschap voor proefondervindelijke wijsbegeerte alhier, heeft tot lid benoemd den Heer Dr. C. A. J. A. Oudemans, Lector in de Botanie alhier.

— Alhier heeft zich eene commissie gevormd voor het daarstellen eener inrigting voor doofstommen-onderwijs naar de Duitsche methode, hierin van andere leerwijzen verschillende, dat men volgens haar niet de gebaren-taal, noch deze met de toonspraak vereenigd, maar uitsluitend de toonspraak onderwijst, en alzoo de doofstommen werkelijk leert spreken.

Donderdag avond ll. zijn in tegenwoordigheid van die commissie en van vele honderden genoodigde en belangstellende personen, in de tot dat einde afgestane zaal der Maatschappij *tot Nut van 't Algemeen*, proeven van den goeden uitslag der gemelde methode gegeven door acht kweekelingen van den Heer D. Hirsch, die sedert vele jaren zijn onderwijs aan doofstommen naar die leerwijze inrigt. De Voorzitter der commissie, Dr. J. B. Molewater heeft de werkzaamheden met eene redevoering geopend, waarin hij herinnerde, dat de thans algemeen in Duitschland gevolgde leerwijze reeds in de vorige eeuw ook hier te lande, door van Amman aangeprezen en toegepast is, en erkende, dat in het voortreffelijke Instituut te Groningen niets onbeproefd gelaten wordt, om de voordeelen te verbinden van alles wat in vroegeren en in lateren tijd is voorgeslagen en aangewend voor de opleiding der doofstommen, en dat ook dáár jaarlijks stommen in sprekende dooven herschapen worden; — doch op de daarvoor door hem ontwikkelde gronden, gestaafd vooral door het gezag van Kruse (zelf een doofstomme en thans leeraar aan het Instituut in Sleeswijk), drong hij aan op het uitsluitend aannemen van het toonspraakstelsel. — Nadat vervolgens ook de Heer Hirsch de grondslagen en voordeelen van dit stelsel ontwikkeld had, hebben de kweekelingen onder zijne leiding treffende blijken gegeven van hunne geoefendheid in het afzien van hetgeen gesproken werd, in het voortbrengen van verstaanbare woorden, sommige zelfs in het uitspreken van geheele volzinnen en versjes, en van hunne verstandelijke ontwikkeling. Deze proeven werden door de talrijke aanwezigen met groote belangstelling en zigtbaar genoegen bijgewoond.

AMSTERDAM, 29 November.

De Hoogleeraar aan de Kweekschool der Remonstrantsche Broederschap, A. des Amorie van der Hoeven, vierde gisteren het 25-jarig feest van zijn Hoogleeraarambt. Vele treffende blijken van belangstelling en deelneming ontving hij van de leden der gemeenten, waarin hij werkzaam was geweest, van de collegiën tot welke zijn ambt hem in betrekking had gesteld, en van zijne voormalige en tegenwoordige leerlingen.

Heden ten één ure hield zijn zoon Mr. M. des Amorie van der Hoeven, Hoogleeraar in de Regten, in de groote gehoorzaal van het Athenaeum Illustre, eene toespraak tot de gezamentlijke Studenten, in bijzonder grooten getale opgekomen, terwijl de plegtigheid vereerd werd met de tegenwoordigheid van den Burgemeester en een der Wethouders, Curatoren, Hoogleeraren, leden der Regterlijke Magt, Kerkleeraars, enz. In zijne geïmproviseerde rede kwamen twee hoofdpunten voor: 1°. Prof. A. des Amorie van der Hoeven oefende grooten en vruchtbaren invloed uit op de Nederlandsche kanselwelsprekendheid; en 2°. hij werkte niet minder nuttig, voor de Remonstrantsch-Gereformeerde broederschap. De spreker herinnerde, dat gedurende den studietijd zijns vaders het rationalisme zich begon te verspreiden onder de Remonstranten, en dat zijn vader steeds met kracht en vrucht dit heeft bestreden. Thans schijnt het rationalisme op nieuw te zegevieren en zich te verbreiden, doch spr. vreest de uitkomsten niet en beschouwt het noodig om het Christendom gelegenheid te geven in den strijd daarmede eene glorierijke zege te behalen.

Aan het slot zijner rede gewaagde de redenaar van de verschillende gezindheden der Christelijke kerk, waarin hij ziet een kwaad, bestemd om te verdwijnen, en om later te worden vervangen door eene algemeene vereeniging. De bestaande scheiding moet niet als absoluut, als altijddurend worden beschouwd, maar als een middel om later die verscheidenheden tot overeenstemming te brengen. Dit is het beginsel der Remonstranten, dit is het beginsel waarvoor de jubilaris steeds heeft geleefd en gewerkt.

Des middags ten vijf ure vereenigden zich de leerlingen van den Hoogleeraar en verdere genoodigden op een maaltijd, ten huize van den spreker.

— De Gemeenteraad alhier besloten hebbende de Stads-Courant aan een bijzonder persoon over te dragen, bij wijze van geldelijke storting in eens en jaarlijksche uitkeering, is na herhaalde stemmingen bepaald dat die overeenkomst geschieden zal met de Heeren J. van Bonga, Directeur der Stads-Drukkerij en A. J. de Bull, thans aan de redactie van die Courant verbonden.

SNEEK, 25 November.

Heden morgen is een verschrikkelijk ongeluk voorgevallen in den stoomkorenmolen en de fabriek van den Heer J. Noyon. De stoker de klep of deksel van den ketel, waarin zich sedert den volgen avond nog stoom bevond, willende openen, om dien van versch water te voorzien, had de onvoorzigtigheid om niettegenstaande de waarschuwing, die klep in eens te openen, zoodat de nog aanwezige stoom, met eenen ontzagchelijken slag daaruit ontsnappende, vier personen ernstig kwetste, met dat gevolg, dat een hunner dadelijk dood bleef; de tweede, zijnde genoemde stoker, die eene vrouw met drie kinderen nalaat, en nog een werkzaam zijn na een verschrikkelijk lijden van eenige uren heden overleden, terwijl een vierde in zorgelijke omstandigheden verkeert. De Heer Noyon, die zelf in de fabriek tegenwoordig was, op den slag toesnellende, is mede ernstig aan de voeten gebrand.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 27 November.

Het Huis der Gemeenten heeft dezen nacht de groote beraadslagingen over het belangrijke vraagstuk der handelsvrijheid geëindigd, welke den uitslag gehad hebben, dien men verwachtte. Het voorstel namelijk van den Heer Villiers, is met eene meerderheid van 80 stemmen verworpen, maar dat van Lord Palmerston aangenomen met de groote meerderheid van 415 stemmen. Men weet, dat dit amendement op eene even stellige wijze als de motie van den Heer Villiers den vrijen handel huldigt, en slechts daarin verschilt, dat de termen minder vijandig zijn jegens het kabinet.

— Onlangs heeft het bewind strenge voorschriften gegeven, ten einde bij de toepassing der armenwet een eind te maken aan toegeeflijkheden van vele armbesturen jegens den onderstand-vragende, die het aangenomen stelsel van armverzorging van zijne klemmende werking dreigden te berooven. Van alle zijden zijn tegen die voorschriften klagten opgerezen; zij zijn, beweert men, noodeloos hard jegens den arme en ontnemen aan de armbesturen alle vrijheid van handelen. Den 24sten dezer zijn die bezwaren aan den Heer Trollope, die thans aan het hoofd van het algemeen bestuur der burgerlijke armverzorging staat, wederom voorgedragen door eene deputatie van een aantal armbesturen, vertegenwoordigende twee millioen ingezetenen.

Het bewind heeft echter tot nog toe volgehouden en vordert steeds de naleving zijner gestrenge voorschriften. De Heer Trollope betuigde dat het hoofdbestuur gaarne alle bedenkingen zoude in overweging nemen, dat het ook de tot nog toe begane overtredingen der nieuwe voorschriften door de vingers zien zoude, maar dat het van derzelver doelmatigheid, ook door de toepassing en weldadige werking in vijf honderd districten, overtuigd was en zich verpligt achtte aan de naleving de hand te houden; dat de voorschriften in het algemeen ten doel hadden om den behoeftige tot eigen krachtsinspanning en spaarzaamheid te nopen, en om voor te komen dat de armen-onderstand tot verlaging der arbeidsloonen strekte.

— In een den 22sten alhier gehoudene vergadering van het Kon. Geographisch Genootschap, welke door een groot aantal aanzienlijke personen en geleerden werd bijgewoond, heeft Kapitein Inglefield verslag gedaan van den togt naar de Noord-streken, met het door Mevr. Franklin uitgeruste schroefstoomscheepje Isabel, waarvan hij onlangs in Engeland teruggekomen is. Dit verslag, hetwelk merkwaardige ontdekkingen behelst, is met groote belangstelling aangehoord. Kapitein Inglefield heeft verklaard, dat hij overtuigd was, dat Franklin nog gevonden kon worden, en bereid was om een nieuwen togt te ondernemen.

— Volgens een schrijven aan *Daily News*, gedat. Florence 13 November, zou de Groothertog van Toscane vast besloten zijn, in zijn stelsel te volharden, en gezegd hebben, dat hij de ketterij in zijne staten zou uitroeijen, al mogt men hem ook deswegen met den bloeddorstigsten dwingeland, in de geschiedenis bekend, gelijk willen stellen. De aanstaande bevalling der Groothertogin werd nog als het oogenblik beschouwd, waarop de Madiai's in vrijheid gesteld zouden worden. De briefschrijver eindigt dus: Indien die in vrijheidstelling plaats vindt, dan is het te hopen, dat zoo vele honderden, die zich in een gelijken toestand als de Madiai's bevinden, doch zonder Engelsche vrienden, niet vergeten mogen worden, daar hunne zaak evenzeer die van het Engelsche Protestantisme en van de regten der menschheid is. Engeland heeft toch dezen zelfden Groothertog, die hen nu met verachting behandelt, in Februarij 1849 vergund aan boord van een Engelsch oorlogschip de wijk te nemen voor zijne eigene onderdanen.

FRANKRIJK.

PARIJS, 28 November.

Het Regeringsblad van gisteren behelst een artikel, dat begint met den aanhef: „»Frankrijk geeft aan de wereld een heerlijk schouwspel.”

Verder leest men daarin onder anderen nog het volgende: „»Sedert het begin dezer eeuw was de natie niet opgeroepen geworden om over haren regeringsvorm te beraadslagen; nu heeft zij met volle kennis van zaken uitspraak gedaan. Frankrijk is aldra tot de overtuiging gekomen, dat eene natie van 36 millioen menschen, met hare zoo onderscheidene belangen, en zoo hoog in de wereld geplaatst, niet gediend was met de woelingen, de onzekerheden en gevaren der republikeinsche regering: daarom heeft het beslist, dat het door het gezag van een enkel persoon wilde geregeerd worden, en dat dit gezag erfelijk zoude zijn, om niet aan staatsstormen bloot te staan.

»Alzoo wil Frankrijk de monarchie en wel de dynastie des Keizers, omdat deze dynastie de eenige is, die zonder uitsluiting beantwoordt aan zijne belangen en zijne instinctmatige wenschen, gelijk aan de regtmatige veroveringen van de beschaving des nieuwen tijds; kortom, omdat, gelijk de nieuwe Keizer heeft gezegd, tusschen de Keizerlijke dynastie en de natie eene onverbrekelijke gemeenschap van denkwijze en roem bestaat.

»In het oog des volks is het Keizerrijk de heerschappij der gelijkheid en de bescherming van alle belangen; het is de demokratie gepaard met een krachtig en geordend staatsbestier, met geregelden arbeid, met veiligheid voor het bezit, eerbied voor de godsdienst, roemruchtige herinneringen aan vroegere tijden, met welvaart binnen en achting buiten 's lands.

»Thans is het Keizerrijk de vrede, de bedrijvige, vruchtdragende vrede, die ook glorierijke veroveringen najaagt maar op het verhevene gebied der wetenschappen en kunsten, waar elke zege eene weldaad voor de menschheid is.

»Het volk heeft zich, ondanks zijn gezond verstand, eene korte poos door verleidelijke hersenschimmen laten verblinden; doch dank zij de wijsheid van hem dien het tot zijn hoofd had gekozen, het is weldra van zijne dwalingen teruggekomen. Lodewijk Napoleon heeft den gevaarlijken invloed van het socialismus weten te vernietigen, door zonder aarzeling den weg des vooruitgangs te betreden, en door verwezenlijking van al wat er in de wenschen van ongeveinsde volksvrienden edelaardigs en uitvoerlijks was.

»Door zijnen oorsprong en zijne vroegere verrigtingen ver boven de partijen staande, zal het nieuwe gouvernement gematigdheid met kracht weten te paren, en zal het altijd streven »de groote belangen die het beleid schept en de vrede ontwikkelt" vruchten te doen dragen. Hij dien Frankrijk nu gekroond heeft, ziet in zijne verheffing tot eene nieuwe waardigheid alleen »eene verzwaring der hem door het volk opgelegde pligten, eene roeping van Godswege tot eener hoogere taak.

»Frankrijk, zoude gaarne met openlijke vreugdeblijken eene gebeurtenis vieren, waarin eene zegepraal voor zijn juist oordeel en voor zijnen wil tevens gelegen is. Maar de nieuwe Keizer, doordrongen van de zware verpligtingen welke dat schitterend blijk van 's volks toegenegenheid hem oplegt, wil liever de natie deel geven in de verwezenlijking zijner edelhartige denkbeelden. Met weldaden aan de arme en gedrukte volksklassen, met daden van goedertierenheid zal Lodewijk Napoleon zijne heerschappij inwijden."

— De Gemeenteraad alhier heeft 600,000 fr. bestemd om bij gelegenheid van de troonsbestijging van den President, onder de armen te worden uitgedeeld. De Gemeenteraad van Straatsburg heeft besloten om bij die gelegenheid het kasteel dier stad aan den Keizer ten geschenke te geven.

— De *Constitutionnel* besluit eene beschouwing van den tegenwoordigen staat der geldmarkt en der volksbedrijvigheid in Frankrijk aldus: De verlaging van den rentevoet was het natuurlijk gevolg van de herstelling der algemeene gerustheid, waardoor de assurantiepremie wegens gevaar van verlies van kapitaal, die bij elke geldleening onder het bedrag van de bedongen rente begrepen is, weder tot het natuurlijke bedrag is verminderd. De verlaging van den rentevoet vordert thans onder den invloed van de door de Regering van Lodewijk Napoleon tot stand gebragte uitbreiding en volmaking der crediet-instellingen. Zij strekt zich meer en meer uit over al de takken onzer volksbedrijvigheid en is eene algemeene zegening. Er blijft nu niets meer over, dan aan deze vreedzame revolutie tijd te geven om hare volle werking uit te oefenen en al de van haar te wachten vruchten tot rijpheid te brengen. Wij zullen zekerlijk niet tot de gesteldheid komen, waarvan Proudhon en andere onzer socialistische tijdgenooten droomen, dat namelijk kapitaal om niet te bekomen is. Zoolang het gebruik van kapitaal voordeel oplevert, zal voor den afstand van dat gebruik eenig voordeel, eenige huur kunnen worden bedongen; maar deze huur zal door de gestadige vermeerdering van het kapitaal en van de gelegenheid tot veilige plaatsing allengs meer tot niets naderen, zonder ooit te niet te gaan; en hoe meer de winst van het kapitaal afneemt, des te meer zal die van vlijt en overleg toenemen.

— Het berigt dat de Bey van Tunis overleden was, wordt thans ten stelligste tegengesproken; zijn gezondheidstoestand was integendeel na het gebruiken van baden zeer verbeterd.

— In den avond van heden waren van 86 departementen, voor het Keizerrijk bekend 7,465,160 stemmen voor, 237,066 tegen; landmagt 234,860 voor, 8,456 tegen, zeemagt 47,716 voor, 2,020 tegen, Algerië (provincie Algiers, burgerlijke bevolking) 5,167 voor, 721 tegen; totaal 7,752,903 voor, 248,263 tegen.

SARDINIE.

TURYN, 22 November.

De Minister Cavour is als lid der Kamer herkozen met 225 stemmen, zijn mededinger van de clericale partij, Graaf della Torre, had slechts 37 stemmen.

— De Kamer heeft de wet op den verkoop der dominiale goederen in Sardinie aangenomen. Daarentegen heeft ze verworpen het ontwerp van oprigting van een gedenkteeken ter eere van wijlen Koning Karel Albert.

ITALIE.

ROME, 22 November.

De Staatsraad is eergisteren alhier geopend. Hij heeft in last de Regering in te lichten nopens de behoeften der provincien en zich met haar te verstaan over het finantiewezen. Kardinaal Brignole is er Voorzitter van. Den 18den heeft de Paus de leden ontvangen en zijnen wensch te kennen gegeven, dat zij, als goede huisvaders, het evenwigt zullen herstellen tusschen de ontvangsten en uitgaven. Twee ontwerpen zullen hun ter goedkeuring worden ingediend; een ter intrekking van 't papieren geld en een tot het leggen van eenen belangrijken spoorweg.

— Prinses Marianne der Nederlanden bewoont thans eene villa in eene der voorsteden alhier, en haar verblijf schijnt van langen duur te zullen zijn.

— Uit Florence wordt gemeld, dat er thans ijverige pogingen in het werk worden gesteld, om de Madiai's tot de R. K. kerk terug te voeren.

— De *Univers* vermeldt uit Napels de voor dat Blad zoo heugelijke tijding, dat het bloed van den H. Januarius weder op eene volledige wijze is begonnen te vloeijen, zoodat er vooreerst aan geene ramp voor dat Rijk te denken is.

PRUISSEN.

BERLIJN, 27 November.

De veelvuldige klagten in den laatsten tijd aangeheven over de te geringe bezoldiging der onderwijzers in het algemeen, maar alhier in 't bijzonder, hebben te weeg gebragt dat deze posten op de begrooting aanzienlijk zijn verhoogd. De onderwijzers aan de scholen der 1ste klasse zijn van 28,005 Thlr. gebragt op 32,600, en de salarissen van die der lagere scholen, tot heden 44,060, op 55,100.

— De spoortrein van Keulen naar deze stad is den 26sten bij Lehrte uit het spoor geraakt, waardoor een beambte de beide voeten verpletterd werden.

— De Regering van Tessin in Zwitserland heeft bevolen dat al de monniken, die geen ingezetenen zijn en den ouderdom van 65 jaren niet hebben bereikt, het land moeten verlaten, omdat er geen orde en eenigheid meer onder hen bestaan, zij ten koste der arbeidzame burgers leven, en de gewone geestelijken aan de behoeften der geloovigen voldoen.

KERKNIEUWS.

Te Waddingsveen is beroepen Dr. T. W. B. v. Bell, Pred. te Noordwijkerhout.

— Ds. Stronck vierde Zondag te Dordrecht gedachtenis van zijne 50-jarige Evangeliedienst bij de Herv. gemeente aldaar, hetgeen, sedert de hervorming nog nooit in die stad aan eenen leeraar was te beurt gevallen.

ADVERTENTIEN.

CURATELE.

Bij Vonnis der Arrondissements-Regtbank te *Leyden*, in dato dertigsten November 1852, is ten verzoeke van Mejuffrouw REBECCA ABRAHAM VAN CREVELD, Wedûwe MOZES SALOMON VAN HES, wonende aan de *Oude Wetering*, haar Zoon ARON MOZESZOON VAN HES, zonder beroep, mede aan de *Oude Wetering* woonachtig, ter zake van onnoozelheid gesteld onder **Curatele**.

Van wege de Verzoekster,
P. K. DOEFF, *Procureur.*

H. G. DE BOER,

heeft de eer zijne Begunstigers te berigten, dat hij uithoofde der veelvuldige bestellingen, besloten heeft zijn verblijf alhier nog eenige dagen te verlengen, tot het vervaardigen van **DAGUERREOTYPE PORTRETTEN, FAMILIEGROEPEN**, enz. enz., gekleurd naar het leven, voor den prijs van slechts *f* 2.— en hooger, naar gelang der grootte van het portret.

Deze Portretten zijn zeer geschikt voor ST. NICOLAAS GESCHENKEN, terwijl men dezelve in Broches, Porte-Monnaies, Sigarenkokers, enz. plaatsen kan.

Geene Portretten worden afgeleverd dan na de volle overtuiging dat zij sprekend gelijken, terwijl een door hem zelven uitgevonden vernis de portretten onuitwischbaar maakt.

Werkplaats: *Botermarkt* Wijk IV. N°. 5.

ST. NICOLAAS FEEST,

KOEK- EN BANKETBAKKERIJ OP HET RAPENBURG TEGENOVER DE VLIET.

De Ondergeteekende maakt bij deze aan zijne geëerde Begunstigers zoowel binnen als buiten de Stad bekend, dat bij hem van heden af aan alles in gereedheid en verkrijgbaar is wat tot het ST. NICOLAAS FEEST behoort, zoogls **BANKETLETTERS, St. NICOLAAS**, en velerhande soorten van **SUIKERWERKEN**, enz. alles van zeer goede kwaliteiten en tegen zeer lage prijzen. Hij beveelt zich minzaam in UEds. gunst, belovende eene solide bediening.

LEYDEN, 1 December 1852. L. F. MEIJERAAN.

Sint Nicolaas-Feest.

De Ondergeteekende heeft de eer het geachte Leydsche Publiek en zijne Begunstigers binnen deze Stad onderstaande Prijsnota langs dezen weg minzaamst voor te houden, een ieder verzekerende dat de kwaliteiten zijner Waren niets te wenschen zal overlaten, als: extra goed gevulde BOTERLETTERS à 55 Cts de 5 Oncen; BOTERBANKET à 55; THEEBANKET 55 Cts; BITTERKOEKJES 55 Cts; LIKEURBORSTPLAAT 60 Cts; 1ste kwaliteit puik SINT-NICOLAAS 45 Cts; 2de soort 40 Cts; 3de soort 35 Cts; 1ste kwaliteit BOTER JANHAGEL 40 Cts; ROTTERDAMSCHE JANHAGEL 30 Cts. en verder alles wat tot het vak behoort. Boterletters kunnen ieder uur tijdens het feest *warm* geleverd worden. Hij vleit zich met een groot debiet vereerd te zullen worden en beveelt zich minzaam aan.

LEYDEN, Langebrug bij de St. Pieters Choorsteeg. H. J. STRAATMAN, *Koek- en Banketbakker.*

De Ondergeteekende berigt zijne geëerde Begunstigers dat hij dit jaar weder ruim voorzien is (in beide zijne Winkels) van **KINDERSPEELGOED** en andere Artikels, alles tot zeer lage vastgestelde prijzen, bijzonder geschikt tot St. Nicolaas-Geschenken, waartoe hij zich beleefdelijk in ieders gunst aanbeveelt.

LEYDEN, 1 December 1852. J. J. HERTOG, Maarsmansteeg.

BERIGT VOOR ST. NICOLAAS.

Lutkie, Cranenburg en Geyer,

BOTERMARKT TE LEYDEN,

hebben het genoegen te annonceren, dat hun Magazijn voor het op handen zijnde St. Nicolaas-Feest, ruim voorzien is van eene uitmuntende sortering zeer fraaije en tevens buitengewoon goedkoope PRENTEN en LEESBOEKJES van 5, 8, 10, 12, 15, 20 en 25 Cents en hooger, welke alle voorzien met fraaije gekleurde Plaatjes en in den vloeijendsten Hollandschen stijl geschreven zijn.

Alsmede eene zeer schoone collectie zoowel *Fransche* als *Hollandsche* LEESBOEKJES, met zeer fijn geïllustreerde bandjes, rijk gecartonneerde met gouden en zilveren omslagen, met médaillons en de éléganste in mosaïque linnen banden à 25, 35, 85 cents en hooger. Tevens een zeer groote voorraad van de modernste PORTE-MONNAIES van geheel leder à $12\frac{1}{2}$ — 20 cents, met breede stalen beugels à 40—50 cents, en dito met dubbelde of binnensluiting à 60 cents en hooger. CIGARENKOKERS van 15, 25, 40, 50 en 80 cents, met stalen beugel à *f* 1.00 en hooger. Voorts zeer fraaije *Portefeuilles*, *Albums*, *Cartonnages*, *Papeterien*, waaronder à 20 cents en hooger, *Schrijfmappen* in geheel leder à 40 cents en hooger, *Bouwdoozen*, *Domino-*, *Schimmel-*, *Kien-*, *en Belegerings-Spelen*, *Verwdoozen*, *Porceleinen en marmeren Inktkokers* in soorten, *Passendoozen enz. enz.* en voorts honderde voor deze gelegenheid geschikte voorwerpen, te uitgebreid om gemeld te kunnen worden.

Attentie s. v. p.

De Ondergeteekende heeft de eer te berigten, dat hij zich gevestigd heeft op de Beestenmarkt, Wijk V. N°. 45, als **SLIJTER** in In- en Uitlandsche BIEREN, AZIJN, Minerale WATEREN, KURKEN, AALBESSENWIJN, SIROOP VAN PUNCH, CITROEN-SAP, Ledige KRUIKEN en FLESSCHEN, enz. enz., alles in het Groot en Klein.

Verzoeke een Ieders gunst en recommandatie, belovende eene solide, zindelijke en prompte bediening.

LEYDEN, November 1852. W. PONDMAN, *Bierstekerij de Oranjeboom.*

De HUIZEN EN ERVEN, staande en gelegen te *Leyden*, op Zaturdag den 27sten November jl. in het *Heeren-Logement* aan den Burg aldaar, ten overstaan van den te *Soeterwoude* residerenden Notaris C. KLAVERWYDEN, Publiek geveild, zijn daarbij in Bod gebragt, als:

N°. 1. Het HUIS EN ERF, met KOESTALLING voor 14 Koeijen, op . . . . *f* 600.—.

N°. 2. Het HUIS EN ERF, met nog een PAKHUIS, op . . . . . 570.—.

N°. 3. Uit de Hand Verkocht.

N°. 4. Het HUIS EN ERF, staande en gelegen op de Haarlemmerstraat, op . . . . 760.—.

Zullende de Afslag en Toewijzing geschieden op aanstaanden Zaturdag des avonds ten *zes* ure, terwijl intusschen ten Kantore van den genoemden Notaris tot daags vóór den Afslag, Verhoogingen zullen worden aangenomen, tegen genot van *een vijfde* van iedere Verhooging.

OPENBARE VERKOOPING,

in het *Heeren-Logement* aan den Burg binnen *Leyden*, op Zaturdag den 4den December 1852, bij Opveiling en op Zaturdag den 11den December 1852, bij Afslag, beide dagen des avonds te 7 ure, van:

Een hecht, sterk en bijzonder goed gelegen HUIS EN ERVE binnen de Stad *Leyden*, op het drukste gedeelte der Breedestraat geteekend, Wijk IV. N°. 292, welk perceel met den 1sten Mei 1853, kan worden aanvaard.

Zijnde hetzelve te bezigtigen Dingsdags en Vrijdags vóór en op den dag der Veiling en Afslag van 10 tot 2 ure, mits belet vragende.

Terwijl nadere informatiën te bekomen zijn ten Kantore van den Notaris D. N. ROSKES, te *Leyden*, alwaar na de Opveiling tot en met den 10den December 1852, Verhoogingen worden aangenomen, tegen genot van *een vijfde* van iedere Verhooging.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

MAANDAG, 29 November.

	Laagst. koers.	Hoogst. koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld à $2\frac{1}{2}$ pCt.	$63\frac{7}{8}$	$63\frac{15}{16}$	$63\frac{15}{16}$
Dito Certificaten . . . . . „ 3 „	$76\frac{15}{16}$	77	$76\frac{15}{16}$
Dito dito . . . . „ 4 „	$95\frac{3}{16}$	$95\frac{1}{4}$	$95\frac{1}{4}$
Amortisatie Syndicaat . . . . „ $3\frac{1}{2}$ „	$94\frac{1}{8}$	—	—
Handelmaatschappij . . . . . „ $4\frac{1}{2}$ „	$117\frac{1}{4}$	$117\frac{1}{2}$	—
O. I. Leening . . . . „ 4 „	$94\frac{5}{8}$	—	—
Dito Holl. Spoorweg . . . . „	—	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg . . „ $4\frac{1}{2}$ „	—	—	—
Haarlemmermeer . . . . . . „ 5 „	—	—	—
FRANKRIJK, Certif. . . . . . „ 3 „	$78\frac{1}{2}$	$78\frac{9}{16}$	$78\frac{1}{2}$
Dito dito . . . . „ 5 „	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816 „ 5 „	$107\frac{7}{8}$	—	—
Dito dito 1828 en 1829 . . . „ 5 „	—	—	—
Cert. bij dito 1831 en 1833 „ 5 „	$96\frac{5}{8}$	$96\frac{3}{4}$	—
Dito 1840 . . . . „ 4 „	$91\frac{1}{4}$	—	—
Dito bij STIEGLITZ & C°. . . „ 4 „	$91\frac{1}{8}$	—	—
Dito dito Nieuwe . . . . . „ 4 „	—	—	—
Inschrijving in Assign. . . . „ 6 „	—	—	—
Certificaten van dito . . . . „ 6 „	$71\frac{1}{2}$	$71\frac{9}{16}$	—
POLEN, Obligatiën . . . . . . „ 4 „	$85\frac{7}{16}$	—	—
Dito Aandeelen met Loten. fl. 250 *f*	—	—	—
Dito dito 1835 . . . . . „ 500 „	$162\frac{3}{8}$	$162\frac{1}{2}$	—
SPANJE, Obligatien . . . . . à 1 pCt.	$24\frac{3}{8}$	$24\frac{1}{2}$	$24\frac{3}{8}$
Dito Obligatiën . . . . . . „ 3 „	$50\frac{3}{4}$	[illegible]	—
Dito Binnenl. à 6 m. . . . „ 3 „	$44\frac{3}{8}$	$44\frac{5}{8}$	$44\frac{1}{2}$
Bewijzen Coupons	$3\frac{7}{16}$	$3\frac{1}{2}$	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll. . „ 5 „	—	—	—
Dito . . . . „ 4 „	—	—	—
Dito Metall. . . . . „ 5 „	$77\frac{1}{2}$	$77\frac{7}{8}$	—
Dito Nieuwe . . . . „ 5 „	$91\frac{3}{8}$	$91\frac{1}{2}$	$91\frac{7}{16}$
Dito 1847 . . . . „ $2\frac{1}{2}$ „	40	$40\frac{1}{8}$	—
BELGIE, Banc. . . . . „ $2\frac{1}{2}$ „	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD . . . . „ $2\frac{1}{2}$ „	$54\frac{5}{16}$	$54\frac{7}{16}$	$54\frac{3}{16}$
BRAZILIE, 1824 100 £ . . . . „ 5 „	$90\frac{1}{4}$	—	—
PORTUGAL, te Londen . . . . . „ 5 „	$41\frac{1}{2}$	$41\frac{5}{8}$	$41\frac{5}{8}$
Dito dito . . . . „ 4 „	38	$38\frac{1}{4}$	$38\frac{1}{8}$
VENEZUELA, ... „ $3\frac{1}{4}$ „	—	—	—
MEXICO, ... „ 5 „	$24\frac{11}{16}$	$24\frac{3}{4}$	$24\frac{11}{16}$
AMERIKA, Bankactiën	$4\frac{3}{4}$	$4\frac{7}{32}$	$4\frac{3}{4}$

Koers van het Geld: Beleening $2\frac{1}{2}$ pCt. Prolongatie $2\frac{1}{2}$ pCt. Wissel-Disconto 2. De Wisselkoers der Gouden Tienguldenstukken is *f* 9.75 à 85.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.